

Nõukogu otsuse ettepanek, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2020/2053, Euratom, kohta (COM(2025) 574)

Otsuse ettepanek koordineerimiskogule

Kujundada seisukoht

Kaasvastutaja sisendi tähtpäev 15.09.2025

KOKi esitamise tähtpäev 26.11.2025

VV esitamise tähtpäev 04.12.2025

Vastutav ministeerium: Rahandusministeerium

Kaasvastutajad: Kliimaministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Sotsiaalministeerium

Seisukoha valitsusse toomise alus ja põhjendus

Algatuse vastuvõtmisega kaasneks oluline majanduslik või sotsiaalne mõju (RKKTS § 152¹ lg 1 p 2);

Sisukokkuvõte

Euroopa Komisjon esitas koos EL pikaajalise eelarve 2028-2034 ettepanekuga ettepaneku EL omavahendite süsteemi kohta, mis asendab nõukogu 2020. a otsuse.

Komisjon teeb ettepaneku järgmiste uute omavahendite kehtestamiseks kogusummas 58,5 mld eurot aastas (2025. aasta hindades):

- Praeguse heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi tulul põhinev omavahend (30% *enampakkumistulust* - 9,6 mld eurot);
- piiril kohaldatava süsinikdioksiidi kohandusmehhanismil (CBAM) põhinev omavahend (75% *tulust* - 1,4 mld);
- kogumata elektri- ja elektroonikaseadmetel põhinev omavahend (2 eurot/kg - 15 mld eurot);
- tubakaaktsiisi omavahend (15% kogutud aktsiisi miinimummäärast - 11,2 mld eurot);
- Üle 100 mln eurose aastakäibega ettevõtete eelarvemakse (6,8 mld eurot).

Lisaks tehakse ettepanekud muuta olemasolevaid omavahendeid: suurendada ringlusse võtmata plastpakendijäätmete omavahendi kogumismäära ja kaotada leevendused vähemarenenud riikidele, eemaldada käibemaksubaasi põhise omavahendi piirmäär, eemaldada kindlasummalised maksed jõukamatele riikidele (nö rebatid), vähendada tollimaksude kogumiskulude määra 25%-lt 10%-ni. Nende muudatuste tulemusena peaks laekuma eelarvesse täiendavalt 14 mld eurot aastas.

Kas EL algatus reguleerib karistusi või haldustrahve? Jah

Kas nähakse ette uue asutuse loomine (järelevalvelised või muud asutused)? Ei

Kas lahenduse rakendamine vajab IT-arendusi? Ei

Eesmärgid

Eesmärk on tagada EL-i eelarve kestlik rahastamine ja Euroopa Liidu taastekava „NextGenerationEU“ rahastamiseks võetud võla tagasimaksete katmine ilma liikmesriikide riigieelarveid liigselt koormamata.

Mõju ja sihtrühm

Ettepaneku sihtrühmaks on liikmesriigid ja see mõjutab otseselt üle 100 miljoni euro käibega suuretevõtteid. Elektri- ja elektroonikaseadmete müüjaid ja ostjaid. Tubakatoodete aktsiisi omavahend on suunatud rahvatervise edendamiseks EL tasandil võetavate meetmete kaudu, kuid see ei mõjuta otseselt Eesti tubakatoodete müüjaid ega tarbijaid, kuna omavahend arvestatakse olemasolevalt aktsiisitulult ja täiendavalt aktsiisimäära ei suurendata. Heitkogustega kauplemissüsteemi enampakkumistulul põhinev omavahend vähendab riigieelarve kliima- ja keskkonnanäesmärkide saavutamiseks võetavate meetmete rahastamise võimalusi. Piiril kohaldatav süsinikdioksiidi kohandusmehhanism muudab kallimaks selle kohaldamisalasse kuuluvate toodete importimise kolmandatest riikidest, kuid samas võimaldab heitkoguse kauplemise süsteemi tasuta kauplemisühikute jagamise tunduvalt vähendamist, mis on oluline EL kliimaambitsiooni täitmiseks. Tollitulude kogumise kuluhüvituse vähendamine üle kahe korra vähendab riigieelarve vahendeid tolliameti eelarve rahastamiseks. Plastikpakendijäätmete kogumismäära suurendamine suurendab müüjate ja tarbijate plastikjäätmete kogumise motivatsiooni, mis on inflatsiooni tõttu oluliselt vähenenud.

Ettepaneku peamine mõju on Euroopa Liidu eelarvesüsteemi kestlikkuse, sõltumatuse ja õiglasema koormusjaotuse tugevdamine, tuues sisse uusi tuluallikaid ja muutes senist rahastamismudelit tasakaalustatumaks ja tulevikukindlamaks.

Kaasamine

Kaasata ettepanekuga seotud huvigruppe, sh Kaubandus- ja Tööstuskoda, Maksumaksjate Liit.